رئیس‌جمهوری در نشست بررسی الگوی مشارکت اجتماعی محله‌محور در ارتقای سلامت تأکید کرد

تغییر رویکرد رشد محور نظام سلامت به عدالت

دولت

گروه سیاسی

نشست تخصصی «بررسی الگوی مشارکت اجتماعی محله‌محور در ارتقای سلامت» با حضور رئیس‌جمهوری، وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، و رؤسا و معاونان بهداشت دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران برگزار شد. در این نشست، گزارش اقدامات، پیشنهادها و راهکارهای ارائه‌شده از سوی دانشگاه علوم پزشکی تهران در زمینه توسعه الگوی مشارکت محله‌محور برای ارتقای شاخص‌های سلامت مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت و رئیس‌جمهوری با تأکید بر ضرورت تسریع در اجرای برنامه‌ها، رهنمودها و توصیه‌هایی را برای رفع برخی چالش‌ها، اصلاح شاخص‌های عملکردی و بهبود فرآیندهای اجرایی ارائه کرد.

پزشکیان در این جلسه با اشاره به برخی رویکردهای گذشته در نظام سلامت کشور اظهار کرد: «در مقاطعی، سیاست‌گذاری‌های حوزه بهداشت و درمان بیش از آنکه مبتنی بر عدالت در سلامت و پاسخگویی به نیازهای اقشار آسیب‌پذیر باشد، بر شاخص‌های رشد متمرکز بوده است. پیامد چنین رویکردی، افزایش فشار بر گروه‌های محروم و کم‌برخوردار جامعه بود که در بسیاری موارد از دسترسی عادلانه به خدمات سلامت محروم ماندند.»

رئیس دولت چهاردهم با تأکید بر مسئولیت حاکمیتی دولت در تأمین سلامت عمومی، با بیان اینکه تمام ظرفیت‌ها، منابع و امکانات موجود باید به‌گونه‌ای ساماندهی شوند که پاسخگوی نیازهای واقعی مردم باشند افزود: «دولت چهاردهم به‌رغم محدودیت‌های مالی، پیگیری مأموریت‌های خود در حوزه سلامت را متوقف نخواهد کرد و با بهره‌گیری از راهکارهای نوآورانه، از جمله جلب مشارکت‌های مردمی و ظرفیت نهادهای اجتماعی در سطح محلات، مسیر تحقق عدالت در سلامت را دنبال خواهد کرد.»

پزشکیان در ادامه با اشاره به ضرورت اتخاذ نگاه جامع به سلامت، خاطرنشان کرد: «بخش قابل توجهی از گزارش‌های ارائه‌شده بر ابعاد سلامت جسمی متمرکز است، در حالی که مؤلفه‌های سلامت روان و اجتماعی کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند. بی‌توجهی به این ابعاد آسیب‌های گسترده‌ای را متوجه سلامت جامعه کرده است. از این‌رو، توسعه برنامه‌های سلامت روان و ارتقای تاب‌آوری اجتماعی باید به‌عنوان یکی از اولویت‌های نظام سلامت مدنظر قرار گیرد.»

وی همچنین بر ضرورت پرهیز از رویکردهای سیاسی و جناحی در حوزه سلامت تأکید کرد و گفت: «حل مسائل سلامت نیازمند نگاه انسانی، علمی و فراگیر است و ظرفیت همه شهروندان، فارغ از تفاوت‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، باید در تحقق این اهداف جذب و به‌کار گرفته شود.»

پزشکیان در تشریح الزامات اجرای الگوی مشارکت محله‌محور در حوزه سلامت اظهار کرد: «اولین گام در اجرای این برنامه، تهیه نقشه عملیاتی و اطلس سلامت مناطق و محلات است. لازم است وضعیت موجود، ظرفیت‌ها، نقاط قوت، چالش‌ها و نیازهای هر منطقه به‌صورت دقیق احصا و تحلیل شود تا بر مبنای آن، ساختاری عادلانه و متناسب با شرایط هر محله برای ارائه خدمات طراحی گردد.»

رئیس‌جمهوری افزود: «پس از شناسایی مسائل و اولویت‌های هر محله، باید ظرفیت دستگاه‌های اجرایی، نهادهای مدنی، سازمان‌های مردم‌نهاد و تشکل‌های اجتماعی به‌صورت شبکه‌ای و هماهنگ در خدمت حل مسائل قرار گیرد. هرچه دامنه مشارکت ذی‌نفعان گسترده‌تر باشد، توان نظام حکمرانی در حل مسائل اجتماعی و ارتقای شاخص‌های سلامت افزایش خواهد یافت.»

پزشکیان با اشاره به اجرای آزمایشی این الگو در چند منطقه منتخب، تصریح کرد: «این طرح ابتدا به‌صورت آزمایشی اجرا خواهد شد تا نقاط قوت و ضعف آن شناسایی و اصلاح شود و سپس به‌تدریج در سایر مناطق و محلات کشور توسعه یابد.»

رئیس‌جمهوری یکی از الزامات موفقیت این برنامه را تقویت سراهای محلات دانست و گفت: «سراهای محلات می‌توانند به‌عنوان کانون‌های اصلی مشارکت اجتماعی و آموزش سلامت ایفای نقش کنند. همچنین ضروری است دانشجویان علوم پزشکی در کنار آموزش‌های بیمارستانی، آموزش‌های میدانی و جامعه‌محور را نیز تجربه کنند و در فرآیند ارتقای سلامت محلات نقش فعال داشته باشند.»

پزشکیان با اشاره به الگوی فعلی آموزش علوم پزشکی افزود: «در حالی که بیش از ۹۰ درصد خدمات پزشکی در سطح سرپایی ارائه می‌شود و تنها بخش محدودی از بیماران نیازمند بستری هستند، بخش عمده آموزش دانشجویان در محیط‌های بیمارستانی متمرکز شده است. این در حالی است که آموزش جامعه‌محور و آشنایی با مسائل سلامت در بستر واقعی زندگی مردم باید سهم بیشتری در نظام آموزش علوم پزشکی داشته باشد.»

رئیس‌جمهوری در بخش دیگری از سخنان خود، درباره برخی موانع احتمالی اجرای طرح از جمله تفاوت نگرش‌ها و شرایط اجتماعی در محلات مختلف اظهار کرد: «مبنای این برنامه، تحقق عدالت اجتماعی و عدالت در سلامت است. هرگاه پرچم عدالت و خدمت‌رسانی عادلانه در محلات برافراشته شود، زمینه همراهی عمومی فراهم خواهد شد و موانع اجرایی نیز کاهش می‌یابد».

> بخش قابل توجهی از گزارش‌های ارائه‌شده بر ابعاد سلامت جسمی متمرکز است، در حالی که مؤلفه‌های سلامت روان و اجتماعی کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند. بی‌توجهی به این ابعاد آسیب‌های گسترده‌ای را متوجه سلامت جامعه کرده است. از این‌رو، توسعه برنامه‌های سلامت روان و ارتقای تاب‌آوری اجتماعی باید به‌عنوان یکی از اولویت‌های نظام سلامت مدنظر قرار گیرد.

پیام پرمعنای رهبری به حجاج، از نقاط عطف مناسک حج بود

مسعود پزشکیان در پیامی به مناسبت بازگشت تمام حجاج کشور، از وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، نماینده محترم ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی، رئیس سازمان حج و زیارت و کارگزاران حج جمهوری اسلامی قدردانی کرد.

متن پیام رئیس‌جمهوری بدین شرح است: «اینک که با توفیقات الهی و همت والای شما عزیزان، همه حجاج کشور عزیزمان با سپری کردن ایام معلومات و انجام مناسک پر فروغ حج تمتع در صحت و سلامت به میهن عزیزمان بازگشتند و این روزها به همراه خود عطر معنویت و صفای بیت‌الله الحرام و مشاعر مشرفه را در جای جای میهن اسلامی و سرافرازمان می‌پراکنند؛ بر خود فرض می‌دانم با آرزوی قبولی حج و زیارات برای همه حجاج، از شما خادمان ضیوف الرحمان که به رغم نگرانی‌های موجود برای تحقق این واجب شرعی تلاش کردید و خدمات شایسته و درخوری را در اختیار حجاج هموطن در سرزمین وحی قرار دادید و زمینه انجام مناسک در کمال صحت، امنیت و عزت را برای آنان فراهم آوردید، صمیمانه قدردانی و تشکر نمایم.

بی‌شک تصمیم رهبر عالی‌قدر انقلاب اسلامی و تأکید ایشان بر انجام این سفر معنوی و همچنین پیام پرمعنای ایشان خطاب به تمام مسلمانان شرکت کننده در کنگره عظیم حج در اولین سال زعامت و رهبری معظم‌له، از جمله نقاط عطف مناسک حج سال جاری بود. روح پرفتوح امام کبیر و امام شهید و بقای وجود و تداوم عزت مقام معظم رهبری و همه خدمتگزاران به ایران عزیز مشمول دعای حجاج خواهد بود.»

معاون اجرایی رئیس‌جمهوری در سفر به ایلام اعلام کرد

افزایش تولید ۵ هزار مگاواتی برق تا مرداد

خبر

در پی سفر دو روزه معاون اجرایی رئیس‌جمهور به استان ایلام، مجموعه‌ای از طرح‌های اقتصادی، انرژی و زیرساختی مورد بازدید و بهره‌برداری قرار گرفت. این سفر با هدف بررسی روند اجرای مصوبات سفر سال گذشته رئیس‌جمهوری به استان و ارزیابی میزان پیشرفت پروژه‌های عمرانی و توسعه‌ای انجام شد.

محمدجعفر قائم‌پناه، معاون اجرایی رئیس‌جمهوری و سرپرست نهاد ریاست جمهوری، روز گذشته با استقبال رسمی استاندار و جمعی از مسئولان استانی وارد ایلام شد. وی در اولین روز سفر خود از چندین پروژه مهم در حوزه‌های حمل‌ونقل، انرژی، صنعت و نفت بازدید کرد.

بازدید از پروژه بهسازی محور حمیل-ایلام-صالح‌آباد، بررسی روند اجرای تقاطع غیرهمسطح صالح‌آباد، افتتاح پست برق ۱۳۲ کیلوولت شهر مهران، بازدید از پایانه مرزی مهران، حضور در طرح توسعه میادین نفتی آذر ۱ و ۲، افتتاح نیروگاه خورشیدی ۶ مگاواتی «دول منیری»، بازدید از شرکت سیمان دهلران و همچنین شرکت پتروپالایش دهلران از مهم‌ترین برنامه‌های روز اول این سفر اعلام شد.

معاون اجرایی رئیس جمهور همچنین هدف از این سفر را پیگیری مصوبات سفر سال گذشته رئیس‌جمهوری عنوان کرد و گفت: «این سفر در ادامه حضور رئیس‌جمهوری در خردادماه سال ۱۴۰۴ در استان ایلام انجام شده و هدف آن ارزیابی اقدامات و دستاوردهای حاصل از مصوبات آن سفر است.»

وی افزود: «دولت تلاش دارد روند اجرای طرح‌های مصوب را به‌صورت میدانی بررسی کرده و موانع احتمالی پیش روی توسعه استان را شناسایی و برطرف کند.» یکی از مهم‌ترین برنامه‌های این سفر، بهره‌برداری از نیروگاه خورشیدی ۶ مگاواتی «دول منیری» بود. قائم‌پناه در آیین افتتاح این نیروگاه با اشاره به سیاست‌های دولت در توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر اظهار کرد: «در دولت چهاردهم حدود پنج هزار مگاوات به ظرفیت تولید برق خورشیدی کشور افزوده شده و برنامه‌ریزی شده است که تا آغاز اوج مصرف برق در مردادماه، پنج هزار مگاوات دیگر نیز به این ظرفیت اضافه شود.»

وی توسعه انرژی‌های پاک را از اولویت‌های دولت دانست و تأکید کرد که افزایش ظرفیت تولید برق خورشیدی نقش مهمی در تأمین پایدار انرژی، کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی و پشتیبانی از فعالیت‌های صنعتی و کشاورزی خواهد داشت.

نیروگاه خورشیدی «دول منیری» با سرمایه‌گذاری بیش از ۱۸۰ میلیارد تومان به بهره‌برداری رسیده است. این پروژه با هدف پاسخگویی به نیاز روزافزون بخش‌های صنعت و کشاورزی استان ایلام و همچنین تأمین برق پایدار برای زائران اربعین حسینی اجرا شده است. ظرفیت تولید سالانه این نیروگاه بیش از ۱۰ هزار و ۸۰۰ مگاوات ساعت برق پاک برآورد می‌شود.

معاون اجرایی رئیس جمهور همچنین در ادامه سفر خود از پایانه شهید سلیمانی و پاسگاه مرزی آب‌زیادی مهران بازدید کرد. وی در این بازدید با اشاره به توسعه زیرساخت‌های مرزی و مسیرهای منتهی به مرز مهران اظهار کرد: «در مقایسه با سال گذشته تعداد گذرگاه‌های مرزی افزایش یافته و زیرساخت‌های لازم برای تسهیل تردد زائران اربعین نیز توسعه پیدا کرده است.»

قائم‌پناه افزود: «بخش بیشتری از مسیرهای منتهی به مرز مهران شش‌بانده شده و اقدامات قابل توجهی در زمینه بهبود راه‌های ارتباطی و خدمات‌رسانی به زائران انجام گرفته است.» به گفته وی، این اقدامات زمینه‌ساز برگزاری هرچه بهتر مراسم اربعین و تسهیل تردد میلیون‌ها زائر خواهد بود.

وی همچنین هدف اصلی حضور در نقطه صفر مرزی مهران را قدردانی از مرزبانان و نیروهای نظامی و امنیتی کشور عنوان کرد و گفت: «مرزبانان جمهوری اسلامی ایران با ایثار و فداکاری از امنیت و تمامیت ارضی کشور صیانت کرده‌اند و شایسته قدردانی هستند.» قائم‌پناه با اشاره به جایگاه ویژه مهران در دوران دفاع مقدس، این منطقه را «سرزمین شهدا» توصیف کرد و بر ضرورت زنده نگه داشتن یاد و خاطره شهیدان و تجلیل از مدافعان امنیت کشور تأکید کرد.

بازدید از طرح توسعه میدان نفتی آذر یک در شهرستان مهران نیز از دیگر برنامه‌های معاون اجرایی رئیس‌جمهور در این سفر بود. این میدان نفتی از مهم‌ترین ظرفیت‌های انرژی غرب کشور به شمار می‌رود و دارای ظرفیت اسمی تولید سالانه ۲۳.۵ میلیون بشکه نفت است. در حال حاضر حدود ۷.۵ میلیون بشکه نفت در سال از این میدان تولید می‌شود. بر اساس گزارش ارائه‌شده در جریان این بازدید، بیش از یک‌هزار و ۲۰۰ نفر به‌صورت مستقیم در این مجموعه مشغول به کار هستند و توسعه این میدان می‌تواند نقش مؤثری در افزایش تولید نفت، ایجاد اشتغال و رونق اقتصادی منطقه ایفا کند. سفر معاون اجرایی رئیس‌جمهور به ایلام در راستای پیگیری برنامه‌های توسعه‌ای و تسریع در اجرای طرح‌های زیرساختی و اقتصادی استان ادامه دارد.

جابری انصاری در نشست با جامعه اسلامی مهندسین تأکید کرد

ضرورت شکل‌دهی به یک گفتمان ملی

خبر

مدیرعامل خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا) با تأکید بر ضرورت شکل‌دهی به یک گفتمان ملی، گفت: «هدف اصلی ایرنا در دوره جدید، ارتقای فرهنگ گفت‌وگو و مفاهمه در کشور و کمک به بهبود تجربه حکمرانی در جمهوری اسلامی است.» به گزارش ایرنا، حسین جابری انصاری در ادامه دیدارهای خود با احزاب و گروه‌های سیاسی با دبیرکل و برخی اعضای شورای مرکزی جامعه اسلامی مهندسین دیدار و در نشست مشترک با اشاره به رویکردهای جدید خبرگزاری جمهوری اسلامی اظهار کرد: «برای خدمت مؤثرتر به کشور و انجام بهتر وظایف خبرگزاری، مسیرهای مشخصی تعیین شده تا این مجموعه از برخی آسیب‌های گذشته فاصله بگیرد. اولین رویکرد، احیای جایگاه ملی خبرگزاری جمهوری اسلامی است.» به گفته وی، «ایرنا باید در تراز یک خبرگزاری ملی فعالیت کند و شرایط کنونی کشور و تأکید دولت بر گفتمان «وفاق ملی» فرصت مناسبی برای تقویت این نگاه فراهم کرده است.»

وی افزود: «فضای حاکم بر دولت و رویکرد رئیس‌جمهوری می‌تواند زمینه تبدیل ایرنا به یک رسانه ملی را فراهم کند؛ رسانه‌ای که علاوه بر انعکاس رویکردهای رسمی، بتواند نقش واسط میان جامعه و حاکمیت را ایفا کند.»

جابری انصاری دومین رویکرد ایرنا را «رسانه‌ای شدن» به معنای حرفه‌ای آن دانست و گفت: «یکی از مشکلات رسانه‌های کشور این است که گاهی بخش زیادی از فعالیت آنها صرف تکرار پیام‌های مثبت درباره عملکرد خود می‌شود و این موضوع از اعتبار و کارآمدی رسانه می‌کاهد. تلاش ایرنا این است که به سمت یک رسانه حرفه‌ای حرکت کند و در کنار وظیفه انعکاس مواضع رسمی، تولیدات اثرگذار، تحلیلی و غیرتبلیغاتی نیز داشته باشد.»

وی سومین محور تحول را توسعه تولیدات تصویری و تلویزیونی عنوان کرد و گفت: «ایرنا که سابقه‌ای طولانی در تولید محتوای متنی دارد، اکنون تصویر و ویدیوهای کوتاه را به یکی از ارکان اصلی فعالیت خود تبدیل کرده است؛ چراکه تغییر ذائقه مخاطبان و افزایش ضریب نفوذ محتوای تصویری، ضرورت این تحول را ایجاد کرده است.»

مدیرعامل ایرنا همچنین بر تلاش برای فاصله گرفتن از سه آسیب «سیاست‌زدگی»، «تهران‌زدگی» و «دولت‌زدگی» تأکید کرد و گفت: «فاصله گرفتن از دولت‌زدگی به معنای بی‌توجهی به دولت یا حاکمیت نیست، بلکه هدف ایجاد توازن و توجه همزمان به همه لایه‌های جامعه است. خبرگزاری ملی باید پلی ارتباطی میان دولت و مردم باشد؛ یعنی هم پیام‌های دولت را به شکل حرفه‌ای به جامعه منتقل کند و هم مطالبات مردم، نخبگان، احزاب و گروه‌های اجتماعی را به حاکمیت بازتاب دهد.»

وی ادامه داد: «ایرنا باید از رسانه‌ای صرفاً دولتی به رسانه‌ای ملی تبدیل شود؛ رسانه‌ای که با همراهی با دولت، تنوع و تکثر جامعه را نیز ببیند.»

جابری انصاری با اشاره به مسأله مرکز و پیرامون گفت: «تهران‌زدگی یکی از آسیب‌هایی است که رسانه‌ها نیز از آن تأثیر گرفته‌اند. نگاه ملی به ایران باید همه مناطق، ظرفیت‌ها و مسائل کشور را دربرگیرد، نه اینکه تنها محدود به تهران یا ساختارهای رسمی باشد. ایرنا در عین خدمت به دولت و حاکمیت، باید ارتباط خود را با جامعه حفظ کند؛ زیرا رسانه‌ای که مخاطب نداشته باشد، حتی با تولید گسترده محتوا نیز اثرگذاری لازم را نخواهد داشت.»

وی از برنامه دیدار با احزاب، دانشگاه‌ها، مراکز علمی، فرهنگی و اقتصادی خبر داد و گفت: «هدف این ارتباطات، نشان دادن رویکرد فراگیر ایرنا و توجه به همه عرصه‌های فعال کشور است. همچنین این خبرگزاری به دنبال تقویت «مباحث ملی» در تولیدات خود است تا موضوعات مهم کشور از فضای اختلافات جناحی خارج و در چارچوب منافع عمومی بررسی شوند.»

در ادامه این نشست، محمدرضا باهنر، دبیرکل جامعه اسلامی مهندسین، با اشاره به سابقه فعالیت این تشکل گفت: «رویکرد ما همواره حمایت از دولت‌ها و مجالس مستقر بوده و نگاه ما به مسائل کشور کارشناسی و فنی است.» وی تأکید کرد: «جامعه اسلامی مهندسین، نگاه صفر و صدی به دولت‌ها ندارد و عملکرد هر دولت را بر اساس اقدامات آن ارزیابی می‌کند.»

باهنر با اشاره به فعالیت کمیته‌های تخصصی این تشکل گفت: «عملکرد بخش‌های مختلف دولت بررسی می‌شود؛ در مواردی که اقدامات مثبت باشد از دولت حمایت می‌کنیم، در مواردی که ضعف وجود داشته باشد پیشنهاد اصلاحی ارائه می‌دهیم و در برخی موضوعات نیز دیدگاه کارشناسی خود را مطرح می‌کنیم.»

وی همچنین بر اهمیت گفت‌وگوی سیاسی میان جریان‌های مختلف تأکید کرد و گفت: «احزاب نباید به خودی و غیرخودی تقسیم شوند. تجربه تشکیل خانه احزاب نیز بر همین اساس بود که همه جریان‌ها بتوانند در فضایی رسمی و مشترک با یکدیگر گفت‌وگو کنند.»

باهنر در پایان با تأکید بر ضرورت نگاه ملی جریان‌های سیاسی، اظهار کرد: «نباید همه مشکلات را به نام یک دولت و همه موفقیت‌ها را به نام دولت دیگری ثبت کرد. کشور حاصل عملکرد همه دولت‌ها و جریان‌های سیاسی در طول دهه‌های گذشته است.»

وی همچنین هشدار داد: «وعده‌های غیرواقعی باعث افزایش فاصله میان مطالبات مردم و توان واقعی کشور می‌شود.» به گفته او، «رسانه‌ها باید در برابر ترویج مطالبات غیرممکن مسئولانه عمل کنند؛ زیرا در نبود احزاب قدرتمند، جامعه ممکن است به سمت پوپولیسم حرکت کند و پیامدهایی مانند ناکارآمدی و کاهش بهره‌وری به همراه داشته باشد.»

تأکید حزب ندای ایرانیان بر حفظ وحدت ملی

خبر

حزب ندای ایرانیان با انتشار بیانیه‌ای درباره روند مذاکرات و تحولات اخیر، با تجلیل از نیروهای مسلح و تیم دیپلماسی کشور، بر ضرورت حفظ وحدت ملی، وفاق میان مسئولان و پرهیز از اختلافات سیاسی در شرایط حساس کشور تأکید کرد.

در بخشی از این بیانیه با اشاره به اینکه بر خلاف نمونه‌های گذشته در بزرگترین تجاوز به خاک ایران، هیچ بخشی از کشور جدا نشده، آمده است: «اینک پس از شکست دشمن در عرصه نظامی، سرداران دیپلماسی ایران با هدایت‌های رهبری عالیقدر و با پافشاری بر خواسته‌های مردم ایران و صیانت از منافع ملی کشور، موفق به تدوین تفاهم اولیه‌ای شده‌اند که اگر همه مفاد آن به‌درستی اجرا شود، سندی افتخارآمیز برای کشور تلقی خواهد شد.»

حزب ندای ایرانیان با گرامیداشت یاد همه شهدای گرانقدر جنگ اخیر، همگام با قدردانی از نیروهای مسلح غیور و سرافراز کشور، لازم می‌داند از تلاش‌های تیم دیپلماسی کشور که تحت هدایت و رهبری آیت‌الله سیدمجتبی خامنه‌ای، از حقوق ملت ایران دفاع و آن را تثبیت کردند بویژه رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران، رئیس محترم مجلس شورای اسلامی، وزیر محترم امور خارجه و اعضای شورایعالی امنیت ملی قدردانی کند.»

حزب ندای ایرانیان با گرامیداشت یاد همه شهدای گرانقدر و قدردانی از نیروهای مسلح تیم دیپلماسی کشور، افزوده: «حفظ وحدت ملی و وفاق در سطح مسئولان، همچنان مهم‌ترین نیاز این روزهای کشور است. همچنین کنشگران سیاسی و اجتماعی کشور باید در ادامه مسیر همچون روزهای سخت جنگ در کنار هم و پشت سر رهبری کشور بایستند و با دوری جستن از منافع حزبی و جریانی، اجازه ندهند گفتار و رفتار آنان، دندان طمع دشمنان را تیز کند. همچنین باید قدردان مردمی بود که با وجود نقدهایی که داشتند در برابر رویافروشی خارج نشینانی که علیه موجودیت ایران اقدام کردند، ایستادند و سد محکمی برای حفظ کشور ایجاد کردند.»

دیدگاه

سیدعلی حمیده‌کیش
پژوهشگر حوزه دفاعی

مسیر پیشرفت ایران؛ توازن میان آرمان‌ها و واقعیت‌ها

در مطالعه نظام‌های سیاسی، گاهی نقش ساختارها برجسته می‌شود و گاهی نقش شخصیت‌های تاریخی. در مورد جمهوری اسلامی ایران، فهم تحولات چهار دهه و نیم گذشته بدون بررسی نقش دو رهبر اصلی آن، یعنی امام خمینی و آیت‌الله خامنه‌ای، ممکن نیست. این دو شخصیت در دو مقطع متفاوت از تاریخ ایران مسئولیت هدایت کشور را بر عهده داشته‌اند؛ یکی در دوران تأسیس و انقلاب، و دیگری در دوران تثبیت، بازسازی، مواجهه با تحریم‌ها، تحولات منطقه‌ای و ورود به قرن جدید.

امام خمینی؛ معمار انقلاب و بنیانگذار نظم جدید سیاسی

۱-نقش تاریخی

بزرگ‌ترین نقش امام خمینی را باید در تبدیل یک جریان اعتراضی به یک انقلاب فراگیر جست‌وجو کرد. او توانست میان طیف‌های مختلف اجتماعی، مذهبی و سیاسی پیوند ایجاد کند و نظام سلطنتی را به یک نظام مبتنی بر جمهوری اسلامی تغییر دهد.

۲-ویژگی‌های برجسته رهبری

- توان بسیج اجتماعی گسترده
- قدرت ایجاد انسجام در شرایط بحرانی
- تأکید بر استقلال سیاسی
- مقاومت در برابر فشار قدرت‌های بزرگ
- تبدیل دین از یک امر صرفاً فردی به یک نیروی اجتماعی و سیاسی

۳-مهم‌ترین میراث امام خمینی

مهم‌ترین میراث امام خمینی، تثبیت اصل استقلال سیاسی ایران بود. پس از انقلاب، سیاست خارجی ایران بر اصل «نه شرقی، نه غربی» استوار شد؛ شعاری که در فضای دوقطبی جنگ سرد، معنای راهبردی داشت.

۴-درس‌های تاریخی

- هیچ تحول بزرگی بدون پشتوانه مردمی پایدار نمی‌ماند.
- مشروعیت سیاسی نیازمند پیوند با جامعه است.
- استقلال سیاسی هزینه دارد، اما وابستگی نیز هزینه‌های خاص خود را تحمیل می‌کند.

آیت‌الله خامنه‌ای؛ رهبر دوران گذارهای بزرگ

آیت‌الله خامنه‌ای در شرایطی رهبری را بر عهده گرفت که کشور با چند بحران همزمان، پایان جنگ هشت‌ساله، بازسازی اقتصادی، فروپاشی بلوک شرق، تغییر نظم بین‌المللی و گسترش فشارهای آمریکا مواجه بود.

مهم‌ترین نقش‌های تاریخی

۱- حفظ ثبات سیاسی. یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های دوران رهبری ایشان، حفظ انسجام ساختار سیاسی در دوره‌های پرتنش بوده است.

۲- تأکید بر خودکفایی و توان داخلی. در طول دهه‌های گذشته، موضوع تولید علم، فناوری، صنایع دفاعی و کاهش وابستگی خارجی به یکی از محورهای اصلی سیاست‌گذاری تبدیل شد.

۳- توسعه قدرت بازدارندگی. ایران در این دوره توانست ظرفیت‌های دفاعی و بازدارندگی خود را به شکل قابل توجهی توسعه دهد.

۴- گسترش نقش منطقه‌ای ایران. نفوذ و حضور منطقه‌ای ایران در غرب آسیا در دهه‌های اخیر افزایش یافت و به یکی از مؤلفه‌های مهم سیاست خارجی کشور تبدیل شد.

جمهوری اسلامی و چالش با ایالات‌متحده

۱- ریشه‌های اختلاف؛ اختلاف میان جمهوری اسلامی و ایالات‌متحده صرفاً به یک دولت یا یک مقطع تاریخی محدود نیست. این اختلاف ریشه در موضوعاتی مانند استقلال سیاست خارجی ایران، نوع نظم منطقه‌ای مورد نظر دو طرف، پرونده هسته‌ای، تحریم‌ها و برداشت‌های متفاوت از امنیت منطقه دارد.

۲- نگاه موافقان؛ طرفداران سیاست مقاومت معتقدند، ایستادگی در برابر فشارهای خارجی موجب حفظ استقلال کشور و افزایش قدرت بازدارندگی شده است.

۳- نگاه منتقدان؛ منتقدان معتقدند، بخشی از هزینه‌های اقتصادی و محدودیت‌های بین‌المللی ناشی از تداوم این تقابل بوده و باید راه‌هایی برای کاهش تنش و افزایش تعامل جست‌وجو شود.

۴- واقعیت تاریخی؛ واقعیت آن است که جمهوری اسلامی توانسته به‌رغم فشارها و تحریم‌های گسترده به حیات سیاسی خود ادامه دهد؛ اما همزمان هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی این تقابل نیز قابل انکار نیست.

تأثیرات منطقه‌ای و جهانی

۱- دستاوردها؛ افزایش نقش ایران در معادلات منطقه‌ای، ارتقای توان دفاعی و بازدارندگی، تثبیت جایگاه ایران به عنوان یکی از بازیگران مهم غرب آسیا و توسعه برخی ظرفیت‌های علمی و فناوری اهم دستاوردهای جمهوری اسلامی است.

۲- چالش‌ها؛ از اهم چالش‌های جمهوری اسلامی، استمرار تحریم‌های اقتصادی، محدودیت‌های مالی و تجاری، تشدید رقابت‌های منطقه‌ای و افزایش هزینه‌های ژئوپلتیکی را می‌توان برشمرد.

درس‌ها و عبرت‌های راهبردی

۱- استقلال بدون کارآمدی کافی نیست. استقلال سیاسی یک دستاورد مهم است، اما برای حفظ آن باید با کارآمدی اقتصادی و رضایت عمومی همراه شود.

۲- قدرت ملی چندبعدی است. قدرت صرفاً نظامی یا سیاسی نیست؛ اقتصاد، علم، فناوری، فرهنگ و سرمایه اجتماعی نیز بخش مهمی از قدرت ملی هستند.

۳- سرمایه اجتماعی زیربنای همه موفقیت‌هاست. هیچ نظام سیاسی بدون اعتماد عمومی و مشارکت مردم نمی‌تواند در بلندمدت موفق باشد.

۴- آینده نیازمند ترکیب مقاومت و تدبیر است. تجربه چهار دهه گذشته نشان می‌دهد که نه انفعال در برابر فشارهای خارجی راهگشاست و نه بی‌توجهی به هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی تصمیمات.

جمع‌بندی نهایی: اگر امام خمینی را باید معمار تأسیس جمهوری اسلامی دانست، آیت‌الله خامنه‌ای را می‌توان معمار دوران تثبیت و استمرار آن در شرایط پیچیده منطقه‌ای و جهانی تلقی کرد. نقش این دو رهبر را نمی‌توان صرفاً در چارچوب سیاست داخلی ایران تحلیل کرد؛ زیرا آثار تصمیمات و رویکردهای آنان بر معادلات منطقه‌ای و بخشی از مناسبات بین‌المللی نیز تأثیرگذار بوده است. با این حال، مهم‌ترین درس تجربه جمهوری اسلامی آن است که استقلال، امنیت، توسعه، عدالت، کارآمدی و رضایت عمومی باید در کنار یکدیگر قرار گیرند. هرگاه میان این مؤلفه‌ها توازن برقرار شده، کشور پیشرفت کرده است و هرگاه این توازن آسیب دیده، چالش‌ها افزایش یافته‌اند. آینده ایران بیش از هر چیز به توانایی آن در حفظ این توازن میان آرمان‌ها و واقعیت‌ها وابسته خواهد بود.